

ROŚLINNY MATERIAŁ ROZMNOŻENIOWY OPRÓCZ NASION	N O R M A B R A N Ź O W A	BN-85
	Materiał szkółkarski	9126-04
	Rośliny porzeczek, agrestu i winorośli	Zamiast ¹⁾
		Grupa katalogowa 1534

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są kwalifikowane rośliny porzeczek i agrestu formy krzaczastej i piennej oraz winorośli formy krzaczastej.

1.2. Zakres stosowania normy. Normę należy stosować w obrocie handlowym.

1.3. Określenia

1.3.1. forma pienna — roślina mająca pień i uformowaną koronę.

1.3.2. wiek roślin o formie krzaczastej — liczba lat wyrażona liczbą okresów wegetacyjnych, liczona od posadzenia sadzonek.

1.3.3. wiek roślin o formie piennej — liczba lat liczona od rozpoczęcia formowania korony.

1.3.4. silne uszkodzenia mechaniczne

a) złamanie pędów lub korzeni u nasady,

b) zderzenie kory, uszkodzenia przez gryzonie i pędraki o łącznej powierzchni większej niż 1 cm², występujące na szyjce korzeniowej lub na nasadowej części pędów i korzeni.

1.3.5. uszkodzenia mrozowe — zbrązowienia drewna i łyka na podłużnym i poprzecznym przekroju pędów i korzeni.

1.3.6. Pozostałe określenia — wg BN-82/9100-01.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Wybory. W zależności od jakości roślin wyróżnia się dwa wybory: I i II.

2.2. Przykład oznaczenia

a) krzaczastej formy porzeczek czerwonej odmiany Holenderska Czerwona wyboru I:

PORZECZKA CZERWONA —
HOLENDRSKA CZERWONA — I

¹⁾ BN-64/9126-04, BN-80/9126-08, BN-64/9126-10, BN-68/9127-02.

b) krzaczastej formy agrestu odmiany Biały Triumf wyboru I:

AGREST — BIAŁY TRIUMF — I

c) krzaczastej formy winorośli odmiany Aurora wyboru I:

WINOROŚL — AURORA — I

d) piennej formy agrestu odmiany Biały Triumf wyboru I:

AGREST PIENNY — BIAŁY TRIUMF — I

e) piennej formy porzeczek czerwonej odmiany Holenderska Czerwona wyboru I:

PORZECZKA CZERWONA PIENNA —
HOLENDRSKA CZERWONA — I

3. WYMAGANIA

3.1. Wygląd roślin. Rośliny powinny mieć wygląd typowy dla gatunku i odmiany, usunięte liście oraz prawidłowo rozwinięty system korzeniowy. Rośliny o formie piennej powinny mieć pień prosty z zabliznionym miejscem szczepienia. Podkrzesywanie powinno być wykonane cięciem na obrączkę.

Rośliny starsze niż jednoroczne powinny mieć pędy wyrastające z przyciętych pędów ubiegłorocznych. Pędy ubiegłoroczne (2- lub 3-letnie) nie powinny być dłuższe niż 5 cm.

3.2. Wiek roślin

a) krzaczaste formy porzeczek nie powinny być starsze niż dwuletnie,

b) krzaczaste formy agrestu i winorośli oraz piene formy agrestu i porzeczek nie powinny być starsze niż trzyletnie.

3.3. Zdrowotność roślin. Rośliny powinny być wolne od chorób i szkodników oraz nie przesuszone, nie przemarznięte, nie uszkodzone mechanicznie.

3.4. Wymagania szczegółowe — wg tabl. 1.

Zgłoszona przez Instytut Sadownictwa i Kwiaciarnictwa
Ustanowiona przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej dnia 30 grudnia 1985 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1986 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 2/1986 poz. 5)

Tablica 1. Wymagania szczegółowe dotyczące roślin porzeczek, agrestu i winorośli

Cechy	Wybór	Forma krzaczasta			Forma pienna	
		porzeczka		agrest	winorośl	agrest, porzeczka czerwona i biała
		czerwona, biała	czarna			
Wysokość pnia, cm, nie mniej niż	I i II	—		—	—	80
Grubość pnia, cm, nie mniej niż	I II	—		—	—	0,9 0,7
Liczba pędów, sztuk, nie mniej niż	I II	3 1		3 2	1	3 1 ¹⁾
Długość pędów, cm, nie mniej niż	I II	30 30 lub 25 przy liczbie pędów nie mniejszej niż 2	35 35 lub 30 przy liczbie pędów nie mniejszej niż 2	25 20 lub 15 przy liczbie pędów nie mniejszej niż 3	przycięte do 30 lub przycięte do 25 przy liczbie pędów nie mniejszej niż 2	20
Grubość pędów, cm, nie mniej niż	I II	0,7 0,6	0,8 0,7	0,5 0,4	dla roślin w pojem- nikach 0,5 0,4 0,4 0,3	nie określa się
Korzenie ²⁾	I i II	nie mniej niż 4 grube o długości powyżej 15 cm lub liczne cienkie o długości powyżej 7 cm		nie mniej niż 3 gru- be o długości po- wyżej 15 cm lub liczne cienkie o dłu- gości powyżej 6 cm	nie mniej niż 4 gru- be o długości po- wyżej 12 cm lub liczne cienkie o dłu- gości powyżej 5 cm	

¹⁾ Nie dopuszcza się roślin dwupędowych ze względu na niebezpieczeństwo rozłamania.

²⁾ Dla roślin znajdujących się w pojemnikach liczby i długości korzeni nie określa się. Ziemia powinna być dobrze przerośnięta korzeniami i wilgotna.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie

4.1.1. Opakowanie jednostkowe. Rośliny powinny być wiązane po 10 lub 25 sztuk materiałem nie uszkadzającym kory. Wiązki roślin formy piennej powinny być związane w dwóch miejscach. W wiązkach powinny znajdować się rośliny w tym samym wieku, jednej odmiany i wyboru. Do wiązek roślin przeznaczonych dla plantacji towarowych powinny być przymocowane dwie etykiety, natomiast przy przeznaczeniu do sprzedaży detalicznej powinny być etykietowane poszczególne rośliny. W przypadku roślin znajdujących się w pojemnikach, pojemność pojemników powinna być co najmniej 1000 cm³.

Napisy na etykietach powinny zawierać co najmniej:

- oznaczenie wg 2.2,
- ocenę detaliczną,
- nazwę i adres producenta,
- liczbę roślin (w wiązce przeznaczonej dla plantacji towarowych).

4.1.2. Opakowanie dla przesyłek drobnicowych. Rośliny powinny być zapakowane w sposób zabezpieczający je przed przesuszeniem, przemarznięciem i innymi uszkodzeniami.

Do każdego opakowania powinna być przymocowana etykieta zaopatrzona w trwałe napis zawierający co najmniej:

- nazwę i adres instytucji rozprowadzającej,
- nazwę i adres producenta,
- liczbę roślin,
- adres odbiorcy.

4.2. Przechowywanie i transport. Rośliny powinny być przechowywane i transportowane w warunkach zabezpieczających je przed przesuszeniem, przemarznięciem i innymi uszkodzeniami.

5. BADANIA

5.1. Rodzaje badań

- sprawdzenie pakowania i etykietowania (4.1),
- sprawdzenie wyglądu roślin (3.1),
- sprawdzenie wieku (3.2),
- sprawdzenie zdrowotności (3.3),
- sprawdzenie wymagań szczegółowych (3.4).

5.2. Kontrola jakości

5.2.1. Skład i liczność partii. Partia roślin przedstawiona do odbioru powinna składać się z roślin tego samego gatunku, odmiany i wyboru, przeznaczonych dla jednego odbiorcy.

Liczność partii — wg uzgodnień między dostawcą i odbiorcą.

5.2.2. Sposób pobierania próbek. Z każdej partii roślin w zależności od jej wielkości należy pobrać losowo metodą na ślepo wg PN-83/N-03010 liczbę wiązek wg tabl. 2.

Tablica 2. Liczba wiązek

Wiązki po 10 sztuk roślin		Wiązki po 25 sztuk roślin	
liczba wiązek w partii	liczba wiązek pobranych do badań	liczba wiązek w partii	liczba wiązek pobranych do badań
do 9	3	do 4	2
10 ÷ 15	4	5 ÷ 6	2
16 ÷ 28	7	7 ÷ 11	4
29 ÷ 50	10	12 ÷ 20	5
51 ÷ 120	16	21 ÷ 48	8
121 ÷ 320	25	49 ÷ 128	13
321 ÷ 1000	40	129 ÷ 400	20
1001 ÷ 3500	63	401 ÷ 1400	32
3501 ÷ 15000	100	1401 ÷ 6000	50

Z każdej wiązki zawierającej 10 roślin, należy pobrać losowo metodą na ślepo wg PN-83/N-03010 5 roślin, a z wiązki zawierającej 25 roślin — 10 roślin.

Z wylosowanych w ten sposób roślin należy utworzyć próbkę o liczności podanej w tabl. 3.

Z każdej partii roślin w pojemnikach, w zależności od jej wielkości, należy pobrać losowo metodą na ślepo wg PN-83/N-03010 rośliny, aby utworzyć próbkę o liczności podanej w tabl. 3.

5.2.3. Poziom kontroli — II ogólny wg PN-79/N-03021.

5.2.4. Wadliwość dopuszczalna — maksimum 4%.

5.2.5. Wybór i stosowanie planów badania — wg PN-79/N-03021.

Jednostopniowe plany badania dla kontroli normalnej — wg tabl. 3.

Tablica 3. Jednostopniowe plany badania dla kontroli normalnej

Liczność partii	Kontrola normalna		
	wymagania wg 3.1 ÷ 3.4		
	n	m_1	m_2
do 90	13	1	2
91 ÷ 150	20	2	3
151 ÷ 280	32	3	4
281 ÷ 500	50	5	6
501 ÷ 1200	80	7	8
1201 ÷ 3200	125	10	11
3201 ÷ 10000	200	14	15
10001 ÷ 35000	315	21	22
35001 ÷ 150000	500	21	22

n — liczność próbki.
 m_1 — liczba kwalifikująca — największa dopuszczalna liczba sztuk wadliwych roślin w próbce, przy której partię należy uznać za zgodną z wymaganiami normy.
 m_2 — liczba dyskwalifikująca — najmniejsza liczba sztuk wadliwych roślin w próbce, przy której partię należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy.

5.3. Opis badań

5.3.1. Sprawdzenie pakowania i etykietowania należy wykonać przez oględziny zewnętrzne całej partii przed rozpakowaniem, a także przed pobraniem próbek.

5.3.2. Sprawdzenie wyglądu i zdrowotności należy wykonać przez oględziny zewnętrzne. Rośliny przesuszone mają silnie pomarszczoną korę na korzeniach i pędach. Przy wystąpieniu wielkopakowca porzeczkowego paki mają kształt kulisty i są najczęściej większe od typowych dla danej odmiany.

W celu sprawdzenia występowania przeziernika porzeczkowego należy wykonać podłużny przekrój pędów. Obecność białawych gąsienic lub korytarzy wydrążonych w rdzeniu, powstałych na skutek ich żerowania, świadczy o występowaniu przeziernika porzeczkowego.

W celu sprawdzenia uszkodzeń mrozowych korzeni i pędów należy wykonać podłużny i poprzeczny przekrój korzeni i pędów oraz sprawdzić barwę drewna i łyka. Występowanie zbrązowienia drewna i łyka świadczy o uszkodzeniach mrozowych.

5.3.3. Sprawdzenie wieku. Wiek roślin należy sprawdzić przez oględziny zewnętrzne i obliczenie liczby przycięć występujących w przynasadowej części wszystkich pędów w koronie.

5.3.4. Sprawdzenie wymagań szczegółowych

a) Sprawdzenie wysokości pnia należy wykonać przez zmierzenie odległości od nasady najwyższych wyrastających korzeni do nasady najniższych wyrastającego pędu w koronie.

b) Sprawdzenie grubości pnia należy wykonać przez zmierzenie jego średnicy na wysokości 30 cm od nasady najwyższych wyrastających korzeni z dokładnością do 1 mm.

c) Sprawdzenie liczby i długości pędów i korzeni należy wykonać przez policzenie i przez zmierzenie odległości od nasady pędu, korzenia do jego zakończenia z dokładnością do 0,5 cm.

Sprawdzenie długości licznych i cienkich korzeni należy wykonać przez zmierzenie głównej masy zwisających korzeni rośliny trzymanej w pozycji poziomej.

d) Sprawdzenie grubości pędów należy wykonać przez zmierzenie średnicy pędów na wysokości 2 ÷ 3 cm powyżej nasady pędów z dokładnością do 1 mm.

5.4. Ocena partii. Partię należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli liczba sztuk wadliwych roślin w próbce nie przekracza liczby kwalifikującej podanej w tabl. 3.

6. POSTĘPOWANIE Z PARTIĄ NIEZGODNĄ Z WYMAGANIAMI NORMY

Partia roślin niezgodna z wymaganiami normy może być przez producenta przesortowana i przedstawiona do powtórnych badań. Wyniki powtórnego badania należy uznać za ostateczne.

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa, Skierniewice.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-64/9126-04, BN-80/9126-08, BN-64/9126-10, BN-68/9127-02

a) opracowano wspólną normę dla podstawowych gatunków krzewów owocowych i ich form,

b) wprowadzono do normy wymagania dotyczące roślin w pojemnikach,

c) określono dokładniej wymagania liczby i długości korzeni roślin,

d) wprowadzono badanie jakości na podstawie statystycznej kontroli.

3. Normy związane

PN-83/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbki

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

BN-82/9100-01 Nazwy i określenia w sadownictwie

4. Symbol wg SWW — 4182-21, 4182-22, 4182-24.

5. Autor projektu normy — dr Kazimierz Smolarz — Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa, Skierniewice.